

ดอกไม้ใบธรรมคุณดีไทย ฉบับ

โดย ชักกลอบ ฝน 27

๘๑ พลอง(นาง)

พิกุลบุบขนาดตูมตาด เหียงทาดพลับพลองหวายทว่า

นมยวงนางแย้มโยทะกา พะวาพะยอมเฟื่องไฟ

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

W@Q9Dipterocapus tuberculatus

ไม้ขนาด ปานกลาง ค่อนข้างใหญ่

๑๗20 ถึง 30 เมตรขึ้นไป

ตำบเปตราใหญ่ วงศ์ *Dipterocarpaceae*

ชื่อสามัญ ขานว่าพลอง หรือตองตึง ไซไม้ตึง กุง ยางพลอง สะตองตึง

[illegible]

ไม้ประดับใบ โคนใบหยัก รูปหัวใจ ใบรูปไข่ เนื้อใบกว้าง ค่อนข้างหนา

ดอกรัศมีตะวัน สีม่วงแดง แสงกังมา กลับตอกว่า เวียนตามกัน เหนือกิ่งห่มลม

พชรบุรุษย์ สองปีกใหญ่ คล้ายยางนา โดยธำ นาคดี สัตยา

ปีกร้างงาม 3 คู่ 15 ยาวน่าชม ใบใหญ่กลม โคนใบหยัก รูปหัวใจ

เนื้อไม้ นั้น น้ำตาลแดง แกร่ง ได้ที่ สร้างบ้านดี สดสวย ใช้งานได้

อุปกรณ์ การเกษตร เด็ดเหลือใจ กระเบื้องใช้ในพิธีกรรม ความเชื่อตน

ใบสดใช้ ก่อร่าง กั้นแนวแห้ง ไล่นกใบแห้ง แต่งหลังคา ทำเตอดิน

ต้นอ้อยเลียบ บิดมูกเลือด เหือดหายพัน Oleoresins ในต้น ทาแผลดี

สถิตยัพันธ์ ธรรมสถิตยัพ

ดอกพุดองด้วย ด้วยสี่ต้น ต้นคุณดา
ผองผดผาด พิลาด้วยจริง เพริศพริ้งนง
มีปีกหนา คราเกิดผล ต้นประจักษ์
เสลาด้วย เหลืออีกกล่าว คราพิงพิศ

ใจติดปีก ทั่วทางด้วย ทั่วเวิ้งเวิ้ง
สุขมั่นคง ยินยงยัง ถึงดิถี
ธรรมชาติ ด้วยละละ ธรรมชาติ
เคลือบเคลือบ จิตงามสม วัฒนธรรมไว้

...

นั่งหน้าซีด ขี้ตเสียนกลอน ในตอนสาย

จนถึงบ่าย ได้สองบท หดหู่ยิ่ง

สมองเลย เคยดูใต ว่างใจจริง

มาจนถึง ทั้งเช้าเอง ต้องทุกข์ทน

มาตั้งหลัก พักผ่อน นอนสมาธิ

เวียนสติ ดำริขอบ กอบกู้ศต

เขาทำได้ มากมายหนา ในไตรภพ

เราทุกคน จนปัญญา ข้างหน้าตาย

ต้องยืนยง คงมั่น หมั่นพากเพียร

จะตั้งใจ ไม่แปรเปลี่ยน เพียรไปไหน

เพ่งพินิจ สติตเพิ่ม เต็มกันไป

ทำสำเร็จ เร็วขึ้นได้ ภูมิใจจริง

เดินยังย้าย สดุดย้ายตา มองคาบ

ได้ประทับ พบสุภณา ธรรมชาติ

เกาะเคียงคู่ ผู้สู้กัน สรรพจริง

เสียงดังจริง ไม่ทึ่งหนอ คดเคี้ยวนี้

ดูท่าทาง ดั่งจะกล่าวแล้วแต่
ได้สำแดง แห่งจิตมั่น ไม่ผันหนี
รักกันหนอ ขอบุญบุญ ทุกนาที่
ไม่หวั่นไหว ธรณีหาย ไกลลับตา

ไฉนองยา พิศาล ช่างอย่าได้รู้
อย่าเพ่งใจ สดเร็ว มีมุทา
เสียงชีวิต แบบปลิดปลอง ตรึงหนา
บินหนีมา คนบ้าใบ้ จึงไฉน

แม่เป็นนก วิหคในอ้อม ดั่งคำรัก
มั่นในรัก สัมผัสสหาย สัมพันธ์ยิ่ง
รักนี้เองนี้ มิเลือนหนี ขอบุญบุญ
จะพึงพิง สดสถิตย์ ขัดนี้เองยา

มองเห็นดั่ง อกบุญดี สดชื่น
สดประจักษ์ สดจิต หน้าพิศหนา
บานไฉน ห่มบุญ ซึ่งทุกครา
คราสมนสน ขอนพรวิน พาสใจ

ต้นไม้ใหญ่ ใบบัง ยังชีพนี้
บ่มชีวิต ที่อบอุ่น การดูแลหลาย
มดจิ๋วหาค ห่มนกกา มาฟ่อนคล้าย
อยู่อาศัย ได้ร่มเย็น เป็นประจำ

เป็นอีกหนึ่ง ซึ่งสุขทุกที ยามได้พบ
คราตอนจบ ขอบบให้ ใจดีมด้า
ไม้เก็ฏฏอ คุณใหญ่ทอด “พลอง” คือนาม
ทิวเขตกาม ถิ่นสยามนี้ มีมากมาย

โกวิท ธีระโรจน์

ไม้ต้นนี้มีชื่อพลอง ไม้พลองพลอง

จะขบอบอกมีหลายชื่อ ให้นึกถึง

หนึ่ง ในนั้นรู้ชื่อกันคือพลองตั้ง

เป็นไม้ต้นสูงใหญ่กิ่งผลัดใบ

มีลำต้นเปลาตรงเรียวทรงพุ่ม

กิ่งก้านค้อมคดงอหนอพลองไม้

ใบใหญ่หนาเฒ่าเป็นรูปคล้ายหัวใจ

มีขบอบใบหยักเป็นคลื่นให้ตื่นตา

ไม้พลองเอกตลกเป็นท่าเอกปลายกิ่ง

สลวยยิ่งสีมแดงแรงเจ็ดจ่า

หักลิบเรียวสลวยสุดสะตุตตา

ปลายบิดเวียนราวว่ากังหันลม

พลไม้พลองรูปทรงกรวยสลวยมีปีก

ปลายแยกฉีกทำพู่สลวยสม

ปีกพองโตเรียวสุดชี้วัดตมกลม

หมุนต้านลมยามหวั่นร่วงคงลงดิน

สรรพคุณพลองนี้ห้ามมิโทษ

แต่ประโยชน์มากมายได้ทั้งสิ้น

ดับอัฏฐะบ่นารากตม้น้ำกิน

ชนทำองถึ่นำไปไปมุงหลังคา

อีกยังนำไปพลองใหญ่ไปห่อข้าว

เนื้อไม้แล้วใช้สร้างบ้านทนทานหนา

ทำอุปกรณ์การเกษตรก็ได้หา

หรือทำยาทาแผลบาดอกภายนอกเลย

อุดร สุวรรณปากแพรก

เสียดปากทุ่งตามคั่ง ไค้งริมลำห้วย
พลัดลัดลัดใบอ่อนสลัดลัดลัด
น้ำตาลแกมแดงทางาบหุ้มสีเทาฉาง
ชนแหม่มบางพรางพราดราวมณี

ลำต้นเปลาตรงไค้งกิ่งงอคดเคี้ยวเง้าง
เปลือกหนาบ้างแตกสีภยาเทาอ่อนสี
ตามง่ามใบได้ชูช่อดกสลัดดี
ม่วงแดงหักกลีบที่คดสีไว้นมมาน

พรุปรกรยลยจนหลงตรงท้าว
สุดเด่นหรรษุปีกแดงแสงสะท้อน
ดีดมณเรร่องห่อนพันกิ่งก้าน
งามตระการละลานดูโสมสงพวัน

แม่คำข้าวเหนียวเจียดยใบพลองหน่องนำท้อ
ไร่เหงื่อไคลน้ำจืดเมสิดข้าวน้ำดมาบั้น
อุ่นออลน้อมคราน้ำจืดสักรับนั้น
ประโยชน์มากครั้นอันอันมุ่งมุงหลังคา

เนื้อไม้แกร่งแข็งแรงสร้างบ้านได้
รากตม่น้ำใช้ดื่มแก้ตับอักเสบริกษา
ถั่วใบผสมน้ำปูนใสแก้บิด ได้ดีนา
อัศจรรย์ค่าพรรณไม้ไทยวิไลเเล

กุศล คำเพราะ

ไม้ในป่าคุณค่าแสนยิ่งใหญ่
รักษาไว้คือความอุดมสมบูรณ์
เป็นที่อยู่ร่มก่างบางยางยง
อีกทั้งฝูงสัตว์ป่าน่ารื่นรมย์

ต้นพลองใหญ่สูงเด่นเห็นในป่า
เปลือกท่อนหนาต้นตรงทรงงามสม
ไม้พลัดใบเรือนยอดเป็นพุ่มกลม
ปลูกผสมไม้อื่นขึ้นง่ายตาย

พบในป่าเบญจพรรณนั้นชุ่มชื้น
สร้างความขึ้นเป็นต้นน้ำลำธารสาย
กิ่งงอคดน้ำตาสดแดงแพ้งตลอดสาย
ชื่อเรียกหลายตามถิ่นได้ยินมา

โสมะติงยางพลองเกาะตะแต้อ
เรียกกันแล้วคงคงคงพลองนั้นหนา
ใบรูปไข่มีขอบหยักถี่งามตา
ตุ่มมนน้ำตาเทาตุ่มเข้ากัน

ดอกร่วงแดงช่อเดียวมีกาบดวย เป็นรูปกรวยบิดเวียนนัยนงกัน
ผลรูปกรวยโคนพองปีกสองอัน สมพลีวพลันร่วงปลิวลี้ดกระจาย

ต้นพลองป่า ไม่มีประโยชน์ยิ่ง พืชดีจริงดอกใบใช้มากหลาย
มุงหลังคาห่อข้าวได้สบาย รากใช้ค้ำลายโรคตับกลับคืนดี

ใช้ทาแผลภายนอกบวมกันต่อ แก้โรคท้องไม่ท้องระอุระอุศรี
เป็นโรคบิดมูกเลือดใช้ทันที ประโยชน์มีเห็นอยู่รู้มานาน

ช่อยกขึ้นปลูกต้นไม้ให้ได้ป่า ไม้ทุกอย่างมีค่ามหาศาล
พ่อดอกทรงหวงใยพระราชทาน แนวทำงานสร้างพนาภิบาลไพร

ขอพรเราเฝ้าดูแลและแทนหวง เช่นต้นพลองให้คงอยู่คู่ชาติไทย
รักษ่างามเทิดองค์พระทรงชัย ไฉนวิถีใดถูกหลาณธรรมาภิบาล

อัญชลี ณ เชียงใหม่

